УДК 375.5.015.31:793.3 https://doi.org10.31652/3041-1017-2023(2)-02

Педагогічні можливості мистецтва хореографії у творчому розвитку підлітків

Людмила Онофрійчук та Світлана Онофрійчук

Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, м. Вінниця, Україна

Анотація

У статті розглянуто педагогічні методи, які забезпечують творчий розвиток учнів підліткового віку засобами мистецтва хореографії. Визначено значення мистецтва танцю у роботі з дитячим хореографічним колективом.

У статті зазначено, що рисою сучасного світу є спрямування на цифровізацію й автоматизацію, але заняття мистецтвом дозволяють проживати особисті емоції, що є важливим для сучасних школярів, щоб відчувати і розуміти красу виконаної роботи і перетворювати її енергію у творчі досягнення.

Основна проблема нашого дослідження полягає у вивченні методико-теоретичної системи видатних українських педагогів-хореографів та використання ефективних методів роботи у творчій діяльності майбутніх фахівців хореографічного мистецтва. Мета дослідження передбачає обґрунтування педагогічних можливостей хореографічного мистецтва у творчому розвитку учнів підліткового віку під час вивчення класичного, народно-сценічного, сучасного танцю. Визначальною умовою успіху у творчості є систематична, наполеглива робота, яка потребує мобілізації духовних сил і максимальної зосередженості. Гармонійне поєднання танцю і пантоміми, музики і поезії, пластики рухів і драматургії літературного твору в єдине ціле є важливим фактором для естетичного виховання особистості, її творчого удосконалення і ціннісного ставлення до дійсності. Авторами зазначено, що останнім часом відповідні дисципліни дедалі ширше впроваджуються у заклади освіти, виконуючи цілу низку функцій, а саме: виховну, пізнавальну, творчого діалогу і співтворчості, що помітно впливає на підлітків, підвищує їх власну самооцінку, сприяє появі потреби до саморозвитку.

Встановлено, що мистецтво танцю є невід'ємною складовою культури українського народу, українське хореографічне мистецтво має свій потужний, самобутній голос у світі культури і мистецтва. Педагогічні новаторські ідеї наших педагогів-хореографів широко відомі за межами України, їх знають і шанують у світі. Висвітлено педагогічні методи, які успіщно використовують у своїй роботі сучасні педагоги Раду Поклітару, Лариса Цвєткова та інші. До них належать методи: індивідуального підходу до кожного учня, імпровізації та експериментування, використання мультимедійних технологій, тренінгів, ділових ігор, ситуаційних завдань, майстер-класів, проблемних занять, а також творчих форм роботи (комбінації, етюди).

Досвід відомих педагогів показав, що мистецтво хореографії розкриває широкий простір для розвитку творчого потенціалу особистості, дозволяє разом з виконавською практикою вносити в танцювальне навчання й виховання творчі елементи.

Ключові слова: хореографія, творчий розвиток, педагогічні методи, підлітки

© 2023 The Author(s). This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution 4.0 Licence (https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

UDC 375.5.015.31:793.3 https://doi.org/10.31652/3041-1017-2023(2)-02

Pedagogical possibilities of choreography in the creative development of adolescents

Liudmyla Onufriichuk and Svitlana Onufriichuk

Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University, Vinnytsia, Ukraine

Abstract

The article deals with pedagogical methods that ensure the creative development of adolescent students through the art of choreography. The importance of the art of dance in working with a children's choreographic group is determined.
The article notes that the modern world is characterised by a focus on digitalisation and automation, but art classes allow you to experience personal emotions, which is important for modern students to feel and understand the beauty of the work done and transform its energy into creative achievements.
The main problem of our research is to study the methodological and theoretical system of prominent Ukrainian choreographic teachers and the use of effective methods in the creative activity of future choreographic art specialists.
The purpose of the study is to substantiate the pedagogical possibilities of choreographic art in the creative development of adolescent students in the study of classical, folk and contemporary dance. The determining condition for success in creativity is systematic, hard work that requires mobilisation of spiritual forces and maximum concentration. The harmonious combination of dance and pantomime, music and poetry, plasticity of movements and drama of a literary work into a single whole is an important factor for the aesthetic education of the individual, his or her creative development and value attitude to reality.
The authors note that in recent years, the relevant disciplines have been increasingly introduced into educational institutions, performing a number of functions, namely: educational, cognitive, creative dialogue and co-creation, which significantly affects adolescents, increases their self-esteem, and promotes the need for self-development.
It has been established that the art of dance is an integral part of the culture of the Ukrainian people, and Ukrainian choreographic art has its own powerful, original voice in the world of culture and art. The pedagogical innovations of our choreographers are widely known outside Ukraine, and they are known and respected in the world. The article highlights the pedagogical methods successfully used by contemporary teachers Radu Poklitaru, Larysa Tsvetkova and others in their work. These include methods of individual approach to each student, improvisation and experimentation, use of multimedia technologies, trainings, business games, situational tasks, master classes, problem-based learning, and creative forms of work (combinations, sketches).
The experience of well-known teachers has shown that the art of choreography opens up a wide scope for the development of the creative potential of the individual, allows to introduce creative elements into dance education and upbringing along with performance practice.

Keywords: choreography, creative development, pedagogical methods, adolescents

© 2023 Автор(и) Ця робота публікується у відкритому доступі та розповсюджується на умовах ліцензії Creative Commons Attribution 4.0 Licence (https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

Постановка наукової проблеми. Створення умов для формування високоосвіченої, творчої особистості є одним із стратегічних напрямів освіти. Шляхи розв'язання окресленого завдання актуалізовано в державних документах – у Законах України «Про освіту» (2018 р.), «Концепції розвитку освіти України на 2015–2025 рр.» (2015 р.), «Концепції Нової Української школи» (2016 р.), Концепції національного виховання та Концепції художньо-естетичного виховання у загальноосвітніх навчальних закладах.

У цьому контексті стратегічна мета держави – побудова конкурентоспроможної і сучасної освіти, впровадження сучасних технологій. Тому найближчим часом варто приділяти першочергову увагу розкриттю кожної індивідуальності, реалізації її унікальних можливостей, сприяти психологічній та соціальній адаптації у соціумі.

Формування творчої особистості у процесі хореографічної діяльності є актуальним завданням шкільної мистецької освіти на сучасному етапі. Цей процес передбачає створення комфортних умов для розкриття творчого потенціалу кожного вихованця: гнучкість у проведенні занять, використання системи дієвих форм і методів роботи, які мотивують до нестандартних й оригінальних дій. Багатогранний вплив танцю на фізичну, духовну та емоційну сфери особистості, зумовлений самою природою цього синтетичного виду мистецтва.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз наукових досліджень засвідчує, що творчість, її сутність і зміст є об'єктом уваги багатьох українських вчених (І. Бех, Г. Костюк, В. Клименко, В. Моляко, С. Сисоєва), питання формування творчої особистості вивчали Н. Гузій, Н. Кічук. Процес творчого розвитку особистості засобами хореографічного мистецтва досліджували вітчизняні науковці В. Богута, К. Василенко, І. Гутник, Л. Цвєткова; особливості дитячої танцювальної творчості розкрито в працях В. Волчукової, О. Голдрича, Б. Колногузенка, О. Ліманської, Б. Мартиненко, Л. Соляр.

Вчені дійшли до висновку, що успіх творчої особистості значною мірою залежить від прояву її активності у творчій діяльності.

Водночас аналіз наукової думки надає підстави стверджувати, що заклади загальної середньої освіти, як важлива ланка творчого розвитку школярів, недостатньо реалізують виховні й дидактичні можливості мистецтва хореографії.

Мета статті – розглянути педагогічні методи сучасних педагогів-хореографів та їх ефективність у творчому розвитку підлітків.

Виклад основного матеріалу. У XXI столітті перед освітою поставлені складні завдання, пов'язані зі зростанням навчального навантаження. Постійні стресові умови позначаються на емоційному стані та психічному здоров'ї як дітей так і дорослих, поширюється пасивне ставлення до навчання.

Швидкість життя, наша спрямованість на загальну цифровізацію й автоматизацію, не дає можливості переживати емоції, щоб перетворити їх енергію у творчі досягнення і мистецькі враження. Л. Василевська-Скупа зауважує, що в часи економічної нестабільності, знецінення моралі і сумління, широкого потоку інформації (у тому числі й небажаної), комерційного спрямування мислення і пріоритетів виникає небезпека культурного виснаження нації, бездуховності і втрати ідеалу культурної людини [1].

Поглиблене пізнання мистецтва впливає на формування творчого мислення, активізує емоційно-естетичне сприйняття художньої картини світу. Адже людина, яка не пройшла школу мистецтва, на думку І. Зязюна, ніколи не стане людиною у розумінні її гуманістичності й не відчуватиме себе реалізованою у житті [10].

Мистецтво танцю є невід'ємною складовою культури українського народу. Гармонійне поєднання танцю і пантоміми, музики і поезії, пластики рухів і драматургії літературного твору у єдине ціле є важливим фактором для естетичного виховання особистості, її творчого удосконалення і ціннісного ставлення до дійсності. Останнім часом відповідні дисципліни дедалі ширше впроваджуються у заклади освіти [4, с. 118].

Мистецтво хореографії, виконуючи цілу низку функцій (виховну, пізнавальну, творчого діалогу і співтворчості та ін.) помітно впливає на підлітків – згуртовує, підвищуючи їх власну самооцінку і статус в очах однолітків, сприяє появі у них потреби до саморозвитку [5].

Визначальною умовою успіху у творчості є систематична, наполеглива робота, яка потребує мобілізації духовних сил і максимальної зосередженості [11]. Психолог О. Кокун під цілісною гармонійною особистістю в першу чергу розуміє наявність життєвої позиції, відповідальність, творчість, моральний вибір. Сила творчої особистості полягає у прагненні досягнути успіху, долаючи усі перешкоди. Тобто творчу особистість ха-

© 2023 The Author(s). This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution 4.0 Licence
(https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

рактеризує високий творчий потенціал та високий ступінь активності в її реалізації [3].

Характеризуючи професійні якості вчителя хореографії, наші вітчизняні вчені Т. Зузяк, Т. Грінченко, О. Мацюк підкреслюють, що вчитель має любити танець як живе мистецтво, яке приносить радість і задоволення, ставитись до нього із щирою зацікавленністю і хвилюванням [2].

Українське хореографічне мистецтво має свій потужний, самобутній голос у світі культури і мистецтва. Педагогічні новаторські ідеї наших педагогів-хореографів широко відомі за межами України, їх знають і шанують у світі.

Один з провідних хореографів сучасності – Раду Поклітару пройшов шлях від авторського театру до творчої лабораторії та мистецької школи. У практичній роботі відомий митець використовує методи індивідуального підходу до кожного учня, імпровізації та експериментування, використання мультимедійних технологій та ін.

Серед найвідоміших сучасних балетів Р. Поклітару: «Кармен. TV», «Ромео і Джульєтта», «Дощ», «Болеро», «Underground», «Палата № 6», «Двоє на гойдалці», «Квартет-а-тет», «In pivo veritas», «Перехрестя», «Жінки у ре мінорі», «Довгий різдвяний обід», «Жізель», «Вій», «Маленький принц», «Дев'ять побачень» [8]. Ознайомимось більш детально з кожним методом.

У давні часи танці виконували комунікативну функцію, пізніше стали мистецьким явищем, апелюючи до почуттів та естетичної потреби людини.

Методи індивідуального підходу до кожного учня, допомога у виявленні його потенціалу і особистісний розвиток, відповідно до потреб і можливостей включають кілька ключових моментів. Серед них: аналіз потенціалу учня, його фізичних даних, рухових навичок і здібностей (оцінка сили, гнучкості, координації, техніки); розробка індивідуального плану розвитку, який включає конкретні завдання, тренувальні вправи; адаптація та вдосконалення індивідуального плану, аналіз результатів, внесення змін, враховуючи динаміку розвитку учня; стимулювання мотивації: позитивний підхід та підтримка учня, щире визнання його зусиль і досягнень, розуміння його особистості, допомога у пошуках оптимального підходу до навчання та розвитку.

Метод мультимедійних технологій. Для активізації пізнавального інтересу до навчання та зручності сприйняття інформації Раду Поклітару використовує мультимедійні технології. Даний підхід дозволяє використовувати відеозаписи професійних виступів, хореографічних постановок та майстер-класів, програмне забезпечення та інтерактивні матеріали.

Відеоматеріали сприяють візуальному сприйняттю, допомагають ознайомитися з різними техніками та стилями хореографії, надається можливість для запису та перегляду виступів, виправлення помилок та конструктивного аналізу, що значно полегшує процес сприйняття. Інтерактивні елементи дозволяють самостійно виконувати завдання та отримувати миттєвий зворотній зв'язок щодо їхнього виконання. Виявлено, що мультимедійні технології можуть включати використання музичного програмного забезпечення та звукових редакторів для створення та редагування музичних композицій. Виникає можливість експериментувати з різними музичними жанрами та ритмами, створювати власні танцювальні мікси та аранжування.

Метод імпровізації та експериментування. У процесі створення хореографічних постановок значне місце належить імпровізації, коли відбувається створення танцю в момент виконання, без попередньої підготовки. Учні мають можливість експериментувати, створювати нові рухові комбінації, навчатись виражати свої емоції, думки через мистецтво. Цей процес сприяє розвитку творчості, уяви та самовираження, допомагає зрозуміти та ви явити свій виконавський потенціал та унікальність.

Експериментування включає в себе творчий пошук нових ідей та використання різних технік та стилів. Виникає можливість спробувати нові підходи до перетворення відомих рухів та комбінацій, поєднання різних стилів та елементів хореографії для створення свого унікального танцю. Цей процес допомагає учням виходити за межі встановлених рамок та створювати новаторські хореографічні постановки. Техніка імпровізації та експериментування в хореографії є дуже цінним інструментом для учнів, вона дозволяє відчути свободу самовираження у танці, можливість виявити власний унікальний стиль [7].

Інноваційність у постановці сучасних хореографів – це уникнення шаблонності та поверховості у танцювальній творчості, прагнення до гармонії мови тіла і багатої емоційної палітри.

На думку відомого сучасного балетмейстера-педагога Лариси Цвєткової, «хореографія, яка за своєю природою розрахована на візуальне

© 2023 Автор(и) Ця робота публікується у відкритому доступі та розповсюджується на умовах ліцензії Creative Commons Attribution 4.0 Licence (https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

сприйняття, вимагає якнайшвидшої трансформації із закритої освітньої системи у відкриту, тобто таку, що максимально відповідатиме завданням розвитку креативного мислення. Створенню оптимальних умов для формування творчої особистості на всіх освітніх рівнях має сприяти чітко вибудувана система хореографічної ступеневої освіти, яка передбачала б послідовність і спадкоємність у засвоєнні знань, умінь і навичок і поряд з цим спрямовувалася б на розвиток особистісних схильностей, здатності до образного мислення, не обмеженого ніякими рамками і догмами». Авторкою ґрунтовної праці з методики викладання класичного танцю на теренах української хореографії «Методика викладання класичного танцю» розкрито методику засвоєння базових рухів і вправ класичного танцю біля станка та на середині зали; надано практичні рекомендації щодо підготовки та складання як окремих комбінацій, так і уроку класичного танцю. На думку Л. Цвєткової, «принцип самореалізації полягає не тільки в самовираженні учня через втілення власних творчих задумів, ідей, але й у постійній потребі до пізнання і творення» [9, с. 37].

Педагог-балетмейстер вважає самостійну роботу найважливішим знаряддям педагогічного керівництва і управління пізнавальною діяльністю учнів і студентів. Вона активно спонукає своїх учнів до самостійності, розвитку умінь творчої пошукової діяльності, впевнено використовує творчі методи роботи (ситуаційні завдання, майстер-класи, проблемні заняття).

Самостійна робота, як засіб навчання, зорієнтована на самоосвіту і самоорганізацію, на здобуття, поглиблення знань, удосконалення умінь і навичок танцівників. Усвідомлюючи мету її виконання, у танцівників виникає бажання досягти якомога кращого результату у прийнятті самостійних оригінальних рішень. Цей етап є важливою основою для творчого самовираження. Враховуючи те, що самостійна робота поступово ускладнюється, змінюється і форма її проявлення – від репродуктивної до творчої.

У самостійній роботі використовуються тренінги, ділові іри, ситуаційні завдання, майстер-класи, проблемні заняття, а також творчі форми роботи (комбінації, уроки, етюди, відеозаписи із подальшим обговоренням). Творчі проблеми, які виникають у процесі хореографічних занять, допомагає вирішувати метод ситуаційних завдань. Даний метод передбачає використання елементів імпровізації («імпровізація» від лат. Improvises – несподіваний), яку називають «справжнім танцем» або «спонтанною хореографією». Метод імпровізації є важливим напрямком хореографічного мислення, він допомагає закріпити набутий досвід і створити передумови для подальшого творчого саморозвитку майбутніх хореографів.

Використовуючи майстер-класи як метод творчого розвитку учнів, Л. Цвєткова надає можливість танцівникам у процесі занять ознайомитись з різними формами подання матеріалу, здійснити порівняльний аналіз різних методик, визначити шляхи і засоби їх комбінування, що допоможе при створенні своєї власної методичної системи.

На хореографічних заняттях викладач створює проблемну ситуацію і формулює навчальну проблему. Питання, разом із знайомим лекційним матеріалом, містять елемент новизни. Педагог керує процесом вирішення навчальної проблеми і одночасно контролює його. Проведення проблемних занять вимагає педагогічної майстерності для створення творчої атмосфери. Використання проблемних занять, як інноваційної форми, спрямовує пошукову діяльність учнів на виявлення нових шляхів і творчих засобів розв'язання проблеми, активізує процес навчання і покращує їх хореографічну підготовку.

Протягом останніх років значно збільшився інтерес до створення складних змістовних творів. Сучасна хореографія відображає протиріччя навколишнього світу, піднімає і вирішує філософські, моральні, соціальні теми. Однак, на думку педагога, хореограф повинен мати талант, досвід, власну світоглядну позицію, щоб втілити авторський задум. Тому слід уважно ставитись до репертуару дитячих аматорських хореографічних колективів, пропонувати пластичне відображення тільки тих ідей та емоцій, які близькі й зрозумілі школярам. Щоб юні артисти не перетворювалися на роботів, нездатних з об'єктивних причин наситити хореографію образним змістом та щирими емоціями [6].

Однією із перспективних технологій в сучасному освітньому просторі, визнається впровадження у навчальну практику «механізму професійного портфоліо, що дає можливість здійснювати рефлексію, оцінку і самооцінку теоретичної і практичної діяльності студентів. За допомогою портфоліо здійснюється аналіз професійного зростання студентів, де одним із головних завдань стає фіксація отриманих вражень від спіл-

© 2023 The Author(s). This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution 4.0 Licence (https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

кування з мистецтвом, від подій власної мистецької, мистецько-педагогічної, хореографічної діяльності тощо. Запропонований варіант створення такого портфоліо, як особистої візитівки студента, а також своєрідного ґрунтовного мистецького довідника, може сприяти організації навчального процесу на засадах активізації дослідно-творчих пошуків студентів, дбайливого культивування їх особистості [2].

Висновки. Досвід видатних педагогів-хореографів показав, що мистецтво хореографії розкриває широкий простір для розвитку творчого потенціалу особистості. У спільній хореографічній роботі збагачується художня уява і фантазія учнів, і це допомагає їм поступово долати психологічну напруженість і невпевненість, розвивати внутрішні якості (розумові, естетичні, моральні, трудові) та психічні властивості – пам'ять, увагу, почуття, мислення, волю, – які удосконалюються через творчу діяльність і допомагають особистості самореалізуватись у житті.

Список використаних джерел

1. Василевська-Скупа Л. П. Мистецька освіта як фактор розвитку національної культури. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми. Вип. 37. Вінниця: ВДПУ імені Михайла Коцюбинського, 2014. С. 364-368.
2. Зузяк Т. П., Грінченко Т. Д., Мацюк О. М. До питання фахової підготовки майбутнього вчителя хореографії: професіографічний підхід. Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 14. Теорія і методика мистецької освіти. 2023. С. 85-91. https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series14.2023.29.11
3. Кокун О. М. Психологія професійного становлення сучасного фахівця: Монографія. К.: ДП «Інформ.-аналіт. Агенство», 2012. 200 с.
4. Мартиненко О. В. Методика роботи з хореографічним колективом: теорія і практика: підручник для здобувачів першого рівня вищої освіти спеціальностей 024 Хореографія, 014 Середня освіта (Хореографія). Мелітополь: Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні, 2020. 390 с.
5. Онофрійчук Л. М., Пахольчак Є. С., Онофрійчук С. О. Розвиток музикальності школярів на заняттях з хореографії. Науковий часопис НПУ імені Н. П. Драгоманова. Серія 14. 2023. С.169-176. https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series14.2023.29.21
6. Поклітару – видатний балетмейстер України: https://berdyanskdance.blogspot.com/p/blog-page_89.html
7. Раду Поклітару: https://kyivmodernballet.com/our-team/473
8. Раду Поклітару, хореограф: https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/2689996-radu-poklitaru-horeograf.html
9. Цвєткова Л. Ю. Сучасні проблеми виконавської культури та репертуару в дитячих аматорських танцювальних колективах. Хореографічна культура сучасності: глобалізаційні виклики : зб. матеріалів Міжнар. наук.-практ. конф. [упор. А. М. Підлипська], м. Київ, 23 квітня 2021 р. Київ : КНУКіМ. 36-38 с.
10. Шабаліна О. М. Емоційно-тілесний інтелект як феномен ефективного співіснування людини і людини-митця з технологіями XXI ст. Хореографічна культура сучасності: глобалізаційні виклики : зб. матеріалів Міжнар. наук.-практ. конф. [упор. А. М. Підлипська], м. Київ, 23 квітня 2021 р. Київ : КНУКіМ. С.87-90.
11. N. Mozgalova, I. Baranovska, T. Zuziak, A. Martyniuk, O. Luchenko. Professional training of music and choreography teachers: artistic-communicative context Society. Integration. Education. Proceedings of the International Scientific. 2022. S. 134-138. https://doi.org/10.17770/sie2022vol1.6889

© 2023 Автор(и) Ця робота публікується у відкритому доступі та розповсюджується на умовах ліцензії Creative Commons Attribution 4.0 Licence (https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

References

1. Vasylevska-Skupa L. P. Mystetska osvita yak faktor rozvytku natsionalnoi kultury. Suchasni informatsiini tekhnolohii ta innovatsiini metodyky navchannia v pidhotovtsi fakhivtsiv: metodolohiia, teoriia, dosvid, problemy. Vyp. 37. Vinnytsia: VDPU imeni Mykhaila Kotsiubynskoho, 2014. S. 364-368 [in Ukrainian].
2. Zuziak T. P., Hrinchenko T. D., Matsiuk O. M. Do pytannia fakhovoi pidhotovky maibutnoho vchytelia khoreohrafii: profesiohrafichnyi pidkhid. Naukovyi chasopys NPU imeni M. P. Drahomanova. Seriia 14. Teoriia i metodyka mystetskoi osvity. 2023. S. 85-91 [in Ukrainian]. https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series14.2023.29.11
3. Kokun O. M. Psihologiya profesijnogo stanovlennya suchasnogo fahivcya: Monografiya. K.: DP "Inform.-analit. agenstvo", 2012. 200 s. [in Ukrainian].
4. Martynenko O. V. Metodyka roboty z khoreohrafichnym kolektyvom: teoriia i praktyka: pidruchnyk dlia zdobuvachiv pershoho rivnia vyshchoi osvity spetsialnostei 024 Khoreohrafiia, 014 Serednia osvita (Khoreohrafiia). Melitopol: Vydavnychyi budynok Melitopolskoi miskoi drukarni, 2020. 390 s. [in Ukrainian].
5. Onofriichuk L. M., Pakholchak Ye.S., Onofriichuk S.O. Rozvytok muzykalnosti shkoliariv u khoreohrafichnomu kolektyvi. Naukovyi chasopys NPU imeni N. P. Drahomanova. Seriia 14. 2023. S.169-176 [in Ukrainian]. https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series14.2023.29.21
6. Poklitaru – vydatnyi baletmeister Ukrainy. https://berdyanskdance.blogspot.com/p/blog-page_89.html
7. Radu Poklitaru: https://kyivmodernballet.com/our-team/473
8. Radu Poklitaru, khoreohraf: https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/2689996-radu-poklitaru-horeograf.html
9. Tsvietkova L. Suchasni problemy vykonavskoi kultury ta repertuaru v dytiachykh amatorskykh tantsiuvalnykh kolektyvakh. Khoreohrafichna kultura suchasnosti: hlobalizatsiini vyklyky : zb. materialiv Mizhnar. nauk.-prakt. konf. [upor. A. M. Pidlypska], m. Kyiv, 23 kvitnia 2021 r. Kyiv : KNUKiM. 36-38 s. [in Ukrainian].
10. Shabalina O. M. Emotsiino-tilesnyi intelekt yak fenomen efektyvnoho spivisnuvannia liudyny i liudyny-myttsia z tekhnolohiiamy KhKhI st. Khoreohrafichna kultura suchasnosti: hlobalizatsiini vyklyky : zb. materialiv Mizhnar. nauk.-prakt. konf. [upor. A. M. Pidlypska], m. Kyiv, 23 kvitnia 2021 r. Kyiv : KNUKiM. S.87-90 [in Ukrainian].
11. N. Mozgalova, I. Baranovska, T. Zuziak, A. Martyniuk, O. Luchenko. Professional training of music and choreography teachers: artistic-communicative context Society. Integration. Education. Proceedings of the International Scientific. 2022. C. 134-138. https://doi.org/10.17770/sie2022vol1.6889

Про авторів

Людмила Онофрійчук, кандидат педагогічних наук, доцент, e-mail: onofrichykluda@gmail.com

Світлана Онофрійчук, магістр, e-mail: Svetaono13@gmail.com

About the Authors

Liudmyla Onofriichuk, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, e-mail: onofrichykluda@gmail.com

Svitlana Onofriichuk, Master, e-mail: Svetaono13@gmail.com

© 2023 The Author(s). This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution 4.0 Licence (https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)